

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nr. 6
JUNI
1974

Politimester Iver Møller, Gråsten, taler ved åbningen af gendarmstuen på Frølevlejrens museum. De to mænd i de gamle gendarm-uniformer er toldbetjentformændene Lytve Larsen og Regnar Pedersen fra Sønderborg, som udgør Grænsegendarmariets fanekommando af 1969, oprettet med støtte fra nationale midler. På væggen gendarmariets fane. Se løvrigt teksten side 105.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Siftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til medlem af bestyrelsen, politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundevej 1, 2700 København, Brønshøj, tlf. (01) 71 72 72.

Henvendelse ang. feriehjemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øget aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. – Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande – og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand:: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Borgergade 23B, 8700 Horsens. Tlf. (05) 62 39 91

Næstformand:: General Fl. B. Larsen, Kongstedgård, 4293 Dianalund Tlf. (03) 560207

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, 1169 København K. Tlf. (01) 11 65 55.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Tlf. skolen 10 54 21, privat 10 41 28.

Politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundevej 1, 2700 København, Brønshøj Tlf. (01) 71 72 72.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skræddermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63,
2400 København NV. Tlf. (01) 34 95 60

Afdelingschef, civilingeniør
Mogens Dyre, Gildbækhus,
6430 Gildbro pr. Nordborg
Tlf. (044) 5 12 32

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup
Tlf. (01) 50 33 86

Bankprokurist Olav Holst, Bengtassevej 6,
2900 Hellerup. Tlf. HE 7780,

Rektor Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Århus V. Tlf. (06) 15 48 05

Direktør G. Jespersen,
Herning Klædefabrik, 7400 Herning
Tlf. (07) 12 11 84

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
5200 Odense V. Tlf. (09) 12 66 03

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus C
Tlf. (06) 27 04 28

Arkitekt Ove Chr. Lembcke,
Brødregade 19, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 51 30

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, 8000 Århus C.
Tlf. (06) 13 57 23

Førstelærer P. E. Mahler, Ebberupvej
5631 Ebberup. Tlf. (09) 74 12 15

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseris, Ålborg. Tlf. (08) 18 04 51

Provst Poul Riis,
Herrestræde 1, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 05 33

Fhv. justitsminister Knud Thestrup
Rosenvængets alle 10, 2100 Kbh. Ø
Tlf. Øbro 4172.

Bladet »PIGTRÅD«

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

ANNONCER:

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Grenågade 14, 2100 København Ø. TRia 888 (kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 5 55 38.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettets og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

REDAKTION:

Ansvarshavende redaktør:
skoleinspektør Johs. Fosmark,
Frederiksborgvej 109,
2400 København NV.
Skolen: 10 54 21. Privat 10 41 28.

TRYK:

Midsjællands Bogtrykkeri ½
Tølløse.
Telefon (03) 48 51 57.

Næste nr. udkommer
d. 29.-8. og bliver et
dobbeltnr.

INDHOLD:

Møde i kammeraternes Hjælpefond	103
Mange planer i Frøslev	105
Dagcenter indviet	107
Lysfesterne i Haderslev	109
Kan vi endnu lære noget af 4. maj?	109
Generalforsamlinger: erhvervshæmmede i København	111
Mannover-Stöcken	111
Runde dage	113
Dødsfald	117 og 120

Nutid og fremtid drøftet i kammeratskabets ånd

Kammeraternes Hjælpefonds halvårige bestyrelsesmøde afholdtes i Horsens lørdag den 25. maj.

Formanden, konsul Kaj V. Dahl bød velkommen. Han sagde bl.a., at han havde glædet sig til denne dag og til gensynet med bestyrelseskammeraterne.

Mødet er iøvrigt vort møde nummer 56, hvortil kommer enkelte ekstraordinære møder. De har været afholdt i København, Odense, Aarhus, Herning, Sønderborg, på Danfoss og i Horsens.

Det må nævnes, sagde han, at 50 forskellige, fordelt over hele landet, har betænkt fonden med julegaver til et samlet beløb på 2100 kr.

Fonden agter naturligvis at fortsætte med at behandle ansøgninger om hjælp. Den har jo nu passeret de 2 millioner, og arbejdet med at forbedre lovgivningen er lykkedes så godt, at de fleste kræfter

fremover kan samles om 4-maj-dagen i Ryvangen, videreførelsen af feriehome på Kegnæs, samt en sikring, så det kan føres videre gennem en årrække.

Sluttelig oplyste han, at Julsgaard Larsen havde sagt ja til anmodningen om at overtage fondens kartotek over hjælpesager, så de fremtidig tilgår ham til første behandling.

Bladet

Det omdelte regnskab blev drøftet, hvorefter redaktøren af Pigtraad aflagde beretning om bladarbejdet. Han begrundede bladets stillingtagen i en række spørgsmål, ligesom han redegjorde for, hvorfor der var ofret megen plads på nogle emner og kun en lille plads på andre.

Han sluttede med at sige, at arbejdet med at redigere bladet havde været ham et kært arbejde, ligesom det glædede

ham, at vi for tiden har en dygtig bogtrykker, der både laver pænt arbejde og gør en virkelig indsats for, at bladet skal udkomme til tiden.

Forbedringer på Kegnæs?

Der førtes en forhandling om feriehome på Kegnæs. Mogens Dyre fortalte om selve bygningen og inventaret. Fosmark fortalte om belægningen, der strækker sig fra februar til slutningen af oktober.

Fra arkitekterne Børge Andresen og Ove Chr. Lembcke forelå der forslag til forbedring af feriehome. De har begge boet der nogen tid. Holger Grome kunne oplyse, at der muligvis var penge at få i løbet af kort tid for at gøre feriehome behageligere og bekvemmere. Man vedtog derfor at fremsende en ansøgning. Iøvrigt oplystes det om flere breve og hil-

Formanden for Neuengammeforeningen E. Holger Grome overrækker på terrassen ved Bygholm Parkhotel æresstatuetten til formanden for Kammeraternes Hjælpefond, konsul Kaj V. Dahl og Franz Glienkes: Dødebogen fra Neuengamme til næstformanden for fonden, general Fl. B. Larsen.

INDUSTRI- HALLER

**ØKONOMISK OG
RATIONELT
HALBYGGERI
MED
FRITBÆRENDE
STÅL-
KONSTRUKTIONER**

Fritbærende spændvidde
efter ønske.

Mulighed for udvidelse i alle
retninger.

Lav eller høj taghældning
efter ønske.

Egen projekteringsafdeling.

Bygger overalt i landet.

Indhent uforbindende tilbud.

Rekvirér brochure.

**INDUSTRI- OG
ERHVERVSBYGGERI**

Holtum Standard Haller
Dæmningen 28, 7100 Vejle
Tlf. 05-82 80 22 (4 lin.)

Sjællandsafdeling:

Carl Meding A/S
Ingeniør Aa. Skødt
Telefon 03-59 40 08
4230 Skelskør

Christian P. Barsøe

6200 Åbenrå

B&H

EL-ARTIKLER

Bernhard Bangsallé 25

2000 KBHVN. F.

TLF. 347775

sønner fra kammerater, der havde haft stort udbytte af et ferieophold på Keg-næs.

En gave fra Neuengammeforeningen

Som en gave fra Neuengammeforeningen overrakte foreningens formand, Holger E. Grome, et eksemplar til hver af dødebogen fra Neuengamme.

Den er et dokumentarisk værk, samlet af Franz Glienke. Han har haft en række medarbejdere, deraf flere danskere, hvilket jo er ganske naturligt, da næsten alle danske deporterede fik et forhold til denne lejr. Iøvrigt er der medarbejdere fra en række lande.

I bogen findes bl.a. den autentiske liste over 385 danskere, der omkom i Neuengamme og lejrens udekommadoer.

Sidste punkt på dagsordenen var behandlingen af hjælpesager.

Mødet havde samlet god tilslutning. Det var båret af en virkelig god og kammeratlig stemning.

Af det fremtidige kan nævnes, at Kammeraternes Hjælpefond og Neuengamme foreningen agter i fællesskab at markere 30-års-dagen for befrielsen fra Neuengamme. Det vil antagelig ske ved en gudstjeneste i Helligåndskirken.

Johs Fosmark

Det er egentlig rigtigst at sige, at jeg som redaktør af Pigtraad i min beretning efterlyste en lille håndsrækning fra nogle flere, f. eks. ved fremsendelse af avisklip med oplysninger om fødselsdage, dødsfald, sammenkomster blandt tidligere fanger, interessante fotos enten aktuelle eller »fra dengang« - danske som udenlandske.

For ikke at blive misforstået: Når en redaktør siger eller skriver sådan, er der altid nogle, der siger: Nå ja, vi kan da godt forstå, at det er svært for ham at fylde bladet.

Mit svar: Jeg har så meget stof liggende til brug ved lejlighed, at jeg med dette lager kunne fylde de 3 næste numre.

Hvorfor så slå på tromme?

Fordi et blad som Pigtraad altid har brug for en række kortere eller længere meddelelser til at supplere artiklerne. Det er de små meddelelser, der sammen med artiklerne skaber et blad. Altså: lad mig oftere høre fra jer.

F-k

Mange planer for Frøslev museum

Grænsegendarmeriets stue i Frøslev-lejrens museum åbnet Af redaktør Bjarne Mortensen, Tinglev

– Vi har mange planer for Frøslevlejrens Museum; vi står måske kun ved begyndelsen, sagde Frihedsmuseets leder, Jørgen H. Barfod, København, ved åbningen af Frøslev-museets nye gendarm-stue søndag den 26. maj - altså på 30-årsdagen for oberst Paludan-Müllers heltmodige kamp.

Åbningen fandt sted i overværelse af mange indbudte gæster, bl.a. amtsborgmester Erik Jessen og borgmester Holger Moss, Bov kommune, og det var en gammel gendarm, pens. vagtmester og fhv. sognerådsformand, Andreas Brejning, Kollund, der erklærede den nye permanente udstilling for åben.

Jørgen H. Barfod sagde, at det er en meget stor glæde for museet at kunne åbne en stue, der specielt helliger sig de kår, gendarmene kom ud for under besættelsen, og han håbede, at der kom flere minder til gendarm-stuen, efterhånden som den bliver kendt, ikke mindst blandt de mange tidligere gendarmere på egnen.

– Det er vores opgave at sørge for, at udstillingerne på museet også kan fortælle den unge generation om alt det, der forekommer os andre så bekendt, sagde Jørgen H. Barfod: – Vi bliver derfor nødt til at dreje udstillingerne en smule i retning af de kommende generationer, så vi ikke blot hæger om minderne, men også fortæller, hvad der skete...

Museet har været en succes

Politimester Iver Møller, Gråsten, der er formand for Kontaktudvalget for Frøslev-lejrens Museum, udtrykte håb om, at CF-lejren i Frøslev-Padborg, fortsat må være levende, så museet ikke kommer til at ligge i et dødt område.

Museet har været en succes fra starten og har haft langt over 100.000 besøgende, sagde han.

– Når vi udbygger museet med en stue om Grænsegendarmeriet, er det en god ting, sagde politimesteren: – Vi er med til at sætte et minde om en gruppe personer, som på mange andre måder end de rent tjenstlige har været med til at præge Sønderjylland fra 1920'erne og fremad.

Mange gendarmere har sat præg på hverdagen gennem deres indsats i det folkelige arbejde.

Genforeningen og deportationsdagen to skelsættende dage

Andr. Brejning, der var i gendarmkorpset i 43 år, trak i store linier korpssets historie op og fremdrog især to store, men vidt forskellige oplevelser, han har haft som gendarm: Grænseflytningen i 1920 og deportationen til de tyske KZ-lejre under krigen.

141 gendarmere blev deporteret, 41 kom aldrig hjem igen, og de, der ikke er døde siden, har alle en eller anden form for mén af opholdet i KZ-lejrene, sagde Brejning.

Ved højtideligheden spillede iøvrigt det dygtige Padborg Jernbaneorkester.

★

Blandt de udstillede genstande var Paludan-Müllers ødelagte sabel, som blev fundet i ruinerne af hans bolig. Udstillingen viser også en række billeder fra gendarmernes internering den 19. september 1944 og fra de tyske koncentrationslejre, hvortil gendarmene blev deporteret. På udstillingen nikkede mange iøvrigt genkendende til de blå gendarmuniformer, som i sin tid prægede grænseegnen.

★

Gendarmudstillingen er nu en permanent bestanddel af Frøslevlejrens Museum, og man er interesseret i at modtage flere genstande og billeder med tilknytning til gendarmeriet end dem, man allerede har samlet.

I den sidste tid har museet gennemført en modernisering af udstillingerne med en mindre omordning af genstandene. Der er også blevet indrettet en »Tysklandsstue«, hvor en model af Hitlers førerbunker i Berlin er placeret, og hvor man kan se lidt om de KZ-lejre, som blev et uhyggeligt bekendtskab for mange Frøslevfanger.

FLAG
FLAGSTÆNGER
FIRMASTANDERE
VINDPOSER

Forlang tilbud

Odense Dekorationsforretning

Stenhuggervej 19
5000 Odense

Tlf. 12 08 79

FORÆLDRESKOLEN I AARHUS

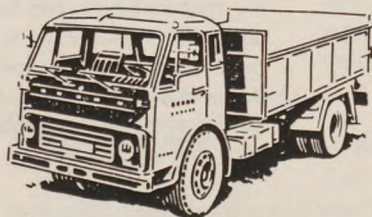
Marselis Boulevard 17
Tlf. (06) 14 29 06
8000 Aarhus C

Børnehaveklasser
1. - 10. klasser
Realafdeling

Kontortid kl. 13 - 14,
tlf. 14 29 06

J. Held Pedersen
skolebestyrer

AL VOGNMANDSKØRSEL UDFØRES
FRA 1-7 TONS.

VOGNMAND
EVALD LARSEN

SLAGELSESVEJ 19 - 4700 NÆSTVED
TLF. (03) 72 77 71.

Uddannelse FOR DERES BARN?

Midt i store VILDMOSE i Vendsyssel, 20 km fra Aalborg, på tidligere forsøgsgård Centralgården, har Aabybro Realskole oprettet kostafdeling med henblik på at give børnene et godt forhold til naturen og til dyr, da der på skolen vil være heste, køer og andre husdyr.

Der vil blive mulighed for at tage REALEKSAMEN, TEKNISK FORBEREDELSESEKSAMEN og UDVIDET TEKNISK FORBEREDELSESEKSAMEN.

**AABYBRO
KOST-OG
REAL-**

Brochurer tilsendes!

skole

Tlf.: kostafd. (08)265090-skolen241033-9440AABYBRO

Dagcenter til hjælp for krigsinvalider

Landsforeningen af erhvervshæmmede åbner nyt kontor på Hulgårdsvej til støtte for krigsinvalider

Fra venstre ses: Landsformanden, Oskar Verner, journalist David Hejgård, formanden for den københavnske afdeling, Rasmus Bonde Larsen, Otto Laugsen, socialassistent ved Dagcentret, kontorchef Dige fra Frihedsfonden og Kai Wadsbach Petersen, socialsekretær ved Dagcentret.

Rasmus Bonde Larsen skriver i gæstebogen, skænket Dagcentret af »Holger Danske« modstandsgruppen.

Tak!

Landsforeningen S sammenslutningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen sender sine varmeste hilsener og tak til alle kammerater ud over det ganske land, der sendte os hilsener, blomster og gaver i anledning af åbningen af vort dagcenter og kontorer på Hulgårdsvej 110, København.

For S sammenslutningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen i København: Rs. Bonde-Larsen, fm.

Ny adresse:

Landsforeningen S sammenslutningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen

**Hulgårdsvej 110 - 2400 Kbh. NV
Tlf. (01) 19 67 91**

MEDDELELSE

Landsforeningen S sammenslutningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen, København - meddeler, at vi fra den 1. juni 1974 har oprettet et dagcenter for vore medlemmer - samt kontorer på Hulgårdsvej 110, 2400 København NV.

Vort telefonnummer er her: (01) 19 67 91.

Alle henvendelser, skriftlige som telefoniske, bedes for fremtiden rettet til ovennævnte adresse.

Med venlig hilsen,
RS. Bonde-Larsen,
formand for København

Lis Møller hjælper Gestapofangerne

Sjællands afd. afholdt i dagene 27. - 31. maj igen en blomstertombola på Gl. Torv. Programsekretær fru Lis Møller viste endnu engang sit store hjerte for socialt arbejde ved at stå i boden en times tid og sælge de første lodder. Det foregik til livlig trompetfanfare fra trompetisten, Kjeld Christensen.

Senere på dagen havde vi den store glæde, at Hans Højhed Prins Georg viste foreningen sin interesse ved at aflægge boden et besøg.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige tak til de kammerater, der har stået i boden, »Lykkes Redningstjeneste3, og andre, der på den ene eller anden måde har hjulpet og vist os interesse.

Overskuddet går til foreningens rekreative fond.

P. b. V.
Solveig Skjøtt

To 30-årsdage

Frihedsmuseet viser i tiden 15. juni til 15. juli en stor fotoudstilling med billeder fra danske skibes deltagelse i invasionen i Normandiet den 6. juni 1944 og billeder fra folkestrejken i sommeren 1944.

Selvom det er to begivenheder, der er uafhængige af hinanden, er der næppe tvivl om, at invasionen og de allieredes fremmarch i Frankrig var en inspiration for de strejkende københavnere, ligesåvel som folkestrejken var en opmuntring for de danske søfolk og andre danske i allieret krigstjeneste. De to sejrtriumf begivenheder er på museet illustreret med fotos, plakater og illegale blade.

JENS JØRGEN JESSEN

Murermester

– Alt murerarbejde udføres –

6560 Sommersted

**FLERE OG FLERE
KØBER MØBLER OG TÆPPER I
ULDUM BOLIGMONTERING**
Nørregade 32, Uldum, Telf. (05) 67 82 65

A/S NIPLEX
Tobaksvejen 11 - 2860 Søborg

I.C. HEMPELS HANDELSHUS & FABRIKKER

Amaliegade 8
Telefon 14 38 42

O. KRUMMELBEIN
Svanegade 12 - Thyborøn

**Jernvare-Fabriken
Himmerland**

Ø. Doense

Tlf. (08) 55 40 07

Tlf. (08) 55 40 99

Hvilken idè skal bære kommende lysfester?

Oberst F. Gotthardsen forudser en ændring af lysfestens form

Da de mange mennesker var gået hjem efter at have overværet den 25. lysfest i Haderslev den 4. maj samledes en indbudt kreds i Gottorpsalen på Haderslev kaserne. Her lagde oberst F. Gotthardsen op til en drøftelse af lysfestens fremtidige form.

Obersten spurgte, hvad lysfestens idè skal være fremover. Han fandt, det ville være synd og skam, om lysfesten skulle dele skæbne med genforeningsfesterne.

– Der er to forudsætninger for lysfesten. Den kan aldrig være rettet mod nogen – kun indad mod os selv – og den må aldrig være rettet mod samfundet. Forudsætningen for vor nation er det sammenhold, der danner nationen.

Gotthardsen mindede om, at de unge ikke har samme relation til lysfesten som den ældre generation, der oplevede krigen og befrielsesdagene. Skal vi tale lysfestens fremtid, må vi afklare vort forhold over for de unge, sagde obersten. Han forudså, at den måde, man vil holde lysfest på om 10 år, vil være ganske forskellig fra den nuværende tradition.

★

Stiftsamtmand, C. A. Vagn Hansen, Åbenrå, sagde, at lysfesten er en del af Sønderjyllands hverdag. Den er uafhæn-

gig af andre traditioner, og han så derfor ikke med bekymring på fremtiden.

Borgmester H. C. Carstensen sagde, at lysfesten står og falder med regimentets indstilling.

Ingen kan vurdere situationen fremover, men i dag ønsker alle i Haderslev den bevaret, sagde borgmesteren.

★

Lektor Herluf Thomsen, Haderslev, trak en forbindelse mellem grundloven og befrielsen. Han sagde, at der er et aktuelt behov for at være fælles om noget – ikke mindst nu, hvor Danmark som EF-land er blevet mere integreret med andre europæiske lande.

Han appellerede til, at man ikke gravede grøfterne dybe mellem de forskellige politiske opfattelser.

– Lad os se i øjnene, at den dag meget snart kan komme, hvor en større nødvendighed tvinger os fra det pjattede i øjeblikket til en indsats for at bevare alt det, som vi gennem årene så møjsommeligt har bygget op.

Store bedrifter er ikke forbeholdt fortiden. Vi skal overvinde os selv og blive bedre borgere, som respekterer hinanden, sagde lysfesttaleren.

UD AF fællesskabsfølelsen sprang der, under besættelsen, en hjælpsomhed frem over for næsten, enten han var jøde, politimand, sabotør, polak eller endog en deserteret tysk soldat, som ikke længere ville kæmpe for Hitler.

★

MANGE i folket lærte offersind. Selv frygtssomme og tilbageholdende mennesker blev villige til at sætte livet ind uden hensyn til helbredet.

Kun få generationer får lov at opleve de forunderlige dage, da vort eget liv bliver intet, og folkets frihed til at tænke, tro og tale efter sin overbevisning bliver alt.

Vi, som bevarede vort helbred, og vore kære, må praktisere dette offersind over for dem, der blev krøblinge, fik tuberkulose eller på anden måde måtte lide, for at vi nu kan leve frit.

★

Vi lærte at tage afgjorte standpunkter. Det er svært for det danske folk. Skønt egetræet er vort symbol, har vort folks holdning ofte været mere i slægt med sivet. Vi lærte berettiget foragt for de mennesker, der ligner gummibolde, som tager form efter det, de støder imod, for straks at rette sig ud og rulle videre. Det store flertal af vort folk blev færdig med »hvad kan det nytte«-princippet. Gid vi må fastholde denne lærdom.

Kan vi endnu lære noget af 4. maj?

Af tidligere højskoleforstander, sognepræst Johannes Mage-lund

De mennesker i moden alder, som lever nu, har oplevet noget, som kun få generationer får lov til at opleve: At et formædeligt nederlag, blev vendt til sejr.

Jeg tror, det er vigtigt, at vi allesammen som levede med i den tid, prøver at fastholde den arv af minder, vi har fra besættelsestiden.

Og vi skal fortælle de unge om det. Det kan få stor betydning for hele deres indstilling til livet. Meget af det, de ellers vil betragte som en selvfølge, vil i stedet blive en stor og kostelig gave, som det er værd at kæmpe for.

PÅ det nationale og folkelige område oplevede vi et fællesskab med mennesker med vidt forskellig indstilling. Når man har prøvet at modtage våben eller på anden måde har taget en tårn sammen med en kommunist eller et menneske af en indstilling, stik modsat ens egen, har man oplevet et fællesskab, som kan betyde noget for fremtiden.

Disse bånd må ikke rives over, selv om skillelinjerne i vort folk atter trækkes op. Det fællesskab, vi oplevede, da samtlige foreninger i sogne og byer gik sammen om kristelige og nationale opgaver, skal bevares. Vi er et folk, ikke partier, pressionsgrupper, interessegrupper – og vi hører sammen trods alt, hvad der skiller.

★

✱

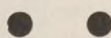
Fangerne fra Sachsenhausen

I et brev til medlemmerne af foreningen af fanger fra Sachsenhausen fortæller formanden, Oscar Verner, at medlemstallet er pænt, nemlig over 100. Man overvejer at holde næste årsmøde enten i Esbjerg eller i Aalborg. Det bliver i 1975.

Han bebuder, at der næste år vil komme en række indbydelser til stævner i udlandet og beder medlemmerne overveje, om de er i stand til at rejse. Man skal selv betale rejsen, hvorimod opholdet som regel er gratis.

Fragtmandscentralen

a/s

Frederikshavn - Tlf. 08 - 42 16 00

**Hjalmer Joensens Litografiske
Etablissement A/S
København S**

Georg Pedersen Gardiner

Skelund 9560 Hadsund

TLF.(08)585006

Generalforsamling

Københavns afdelingen af erhvervshæmmede fra frihedskampen holdt halvårlig generalforsamling i havnerådssalen på Københavns Rådhus, mandag den 29. april 1974.

Efter velkomst og mindeord for døde kammerater fik den konstituerede formand, Oscar Verner ordet til beretning. Han omtalte, at foreningen havde behandlet 322 sociale sager, nye sager var blevet rejst, appellerede sager, problemer med socialkontorerne, problemer med beregningsgrundlag, ankesager, førtidspension, udfyldelse af selvangivelser (her havde 142 kammerater henvendt sig om hjælp) var de ting, det sociale udvalg havde beskæftiget sig med.

Ønsker om forbedring af loven

Vedrørende lovudvalget mente formanden, at særlig tre problemer trænger sig på for at få rejst og finde en løsning på. (Se referatet af Fangesammenslutningens møde i Pigtraad for maj 1974).

Han kom også ind på spørgsmålet om invalidevogne og mente, at myndighederne laver for meget tovtrækkeri med ansøgningerne. Han havde således været ude for flere tilfælde, hvor bevillingen først nåede frem, efter at ansøgeren var død, trods 2-3 års behandling. Han mente, at det må omtales overfor myndighederne, da det er uholdbart med den nuværende facon.

Et center indvies ret snart

Han oplyste, at der var blevet oprettet en ny afdeling af foreningen på Sydbyn med 18 medlemmer.

I arbejdet for at fremskaffe lokaler for foreningen, havde der været ført forhandlinger med Socialborgmesteren i Københavns kommune. Dette har resulteret i, at kommunen har stillet lokale til rådighed, nemlig i Hulgårdsvej 110, som man ved selvhjælp er igang med at restaurere. Man håber, at istandgørelsen kan være klar til omkring 1. juni.

Der blev på mødet indsamlet 630 kroner til Allende-komiteen.

Der var tilfredshed med feriehjemmet på Anholt, der er fuldt belagt fremover.

Bernadottegården i Roskilde og Hadsund blev også diskuteret.

Jubilæumsbog er klar til trykning

I forbindelse med foreningens 25 års jubilæum vil foreningen udgive en bog, skrevet af redaktør David Hejgaard. Manuskriptet ligger klar, og trykkerimuligheder undersøges for øjeblikket. Kulturministeriet har bevilget 10.000 til udgivelsen. I forbindelse med selve jubilæumsfestlighederne planlægger man bl.a. besøg på Rådhuset, fest på hotel Skandina via og landsmødet i Øbrogården. Salget af jubilæumsplatterne går godt.

Flere deltog og omtalte de problemer, formanden havde omtalt i beretningen, både af rent organisatorisk art og på det sociale område.

Nyvalg af formand

Formandens beretning og regnskabet blev enstemmigt godkendt. Regnskabet balancerede med kr. 32.437,91 og kasse- og bankbeholdning på kr. 7.557,50 minus et privat lån på kr. 3.000,00.

I stedet for Oscar Verner, der ønskede at gå af på grund af det store arbejdspress i Fangesammenslutningen, indstillede en samlet bestyrelse Rasmus Bonde Larsen som ny formand. Valget blev eenstemmigt godkendt.

Til bestyrelsen blev Lilian Olsen og Tage Revsgård nyvalgt.

Pilgrimsfærden til lejrene ved Ems-Kanal udskydes een uge

Landsforeningen af KZ-fanger fra Neuengamme besluttede på sit bestyrelsesmøde den 30. maj at udskyde fællesturen til lejrene ved Ems-Kanal fra dagene 31. august/1. september til ugen efter den 7. og 8. september 1974. Således, at vi mødes lørdag den 7. september kl. 10.00 på Banegårdspladsen i Meppen, hvorfra køres til de tidligere KZ-lejre Dalum, Versen og den store KZ-kirkegård i Esterwegen. Søndag den 8. september 1974 kl. 11.00 mødes vi ved monumentet i mindeparken i Neuengamme.

Pilgrimsfærden er udskudt med denne uge, fordi Landsforeningen Erhvervshæmmede fra Frihedskampen fejrer sit 25 års jubilæum i dagene 31. august/1. september.

Udførligt program for fællesrejsen til lejrene ved Ems-Kanal vil blive sendt til foreningens medlemmer.

NK

Generalforsamling med foredrag i Hannover - Stöcken gruppen

Hannover-Stöcken gruppen samledes til generalforsamling i Horsens den 18/5 i Haandværkerforeningen.

Kl. 13 samledes kammeraterne, traditionen tro omkring mindesten for besættelsestidens faldne i Horsens-området, hvor Kaj Wive talte over vore afdøde venner. Wive mindede om, at det netop var årsdagen for den store hjemrejse fra Sverige og talte i velvalgte og smukke ord om de af vore venner, der ikke nåede hjem.

★

UMIDDELBART EFTER samledes vi til møde med kontorchef Dige fra Frihedsfonden, hvortil Stöcken-gruppen havde indbudt samtlige fanger og modstandsfolk fra Horsens-området. 30 - 35 havde givet møde.

Dige holdt et interessant foredrag om lovene, der, forberedt af modstandsbevægelsen, trådte i kraft 1. oktober 1945. Hensigten var dengang, at loven skulle virke i to år. Det viste sig, at i mellemtiden var folk ofte enten døde eller sygdommen var blevet stationær, der førte frem til en omfattende videnskabelig undersøgelse, der førte frem til KZ-syndromet, hvor et karakteristisk træk er søvnløshed og træthed, der med årene bringer sygdomme af alvorlig karakter, der kan henføres til KZ-opholdet.

Dige omtalte de forskellige sygdomsgrupper, loven var henvendt på, ligesom han redegjorde for de komplicerede problemer omkring enker, søfolk, sabotører og lign. Vi i Frihedsfonden skal hverken være moralske, eller politiske - kommunist eller konservativ - de har de samme rettigheder over for loven.

Dige gav en række eksempler, der på glimrende måde gav indblik i kontorets mangeartede virksomhed.

At mødet var påkrævet viste de mange spørgsmål og indlæg fra forsamlingen. Fra flere i forsamlingen rettedes en særlig varm tak til Alfred Bertelsen, Aarhus, for hans store og uselviske arbejde for de

A-S

SKANDINAVISK

SPÆNDBETON

NORDISK RÅSTOF COMP. A/S

URMAGER
Sv. Aage Lund
Adelgade 40
Ebeltoft

J. RUBY
Købmand
Holmegade 30 - Ulfborg

S. B. V. VAREHUSET A/S
Ryesgade 18 - Aarhus

erhvervshæmmede.

Formanden, Arnold Jensen, sluttede med en tak til Dige.

★

DEREFTER holdt Stöcken-gruppen generalforsamling. Vi kunne denne gang glæde os over, at ingen fra Stöcken-gruppen i denne sidste periode var afgået ved døden.

Kaj Wive valgte til dirigent. Formanden aflagde beretning, omtalte vort sidste møde i København, havde deltaget i nogle af sammenslutningens møder, anbefalede at deltage i årets fangestævne, ligesom kammeraterne opfordredes til at deltage i besøgene ved massegravene omkring ved lejrene i Tyskland, der gennemføres hvert år.

Ellers var det overvejende »Bernadottegaardene«, der var diskuteret indtil hudløshed, hvortil der ligger en fond på godt 3 millioner. Nævnte endvidere, at »Tjæreborgrejser« havde stillet en del rejser til rådighed for »Bernadottefonden«, hvor der ville blive givet 33 1/3 % rabat. Gav derudover oplysninger om K. H's feriehus på Kegnæs og De erhvervshæmmedes på Anholt, som han opfordrede de erhvervshæmmede til at benytte.

Han mindede om, at det næste år var 30-årsdagen for befrielsen. Begivenheden vil bl.a. 3. og 4. maj blive markeret i Neuengamme og andre steder i Tyskland. Beretningen godkendtes. Kassereen Aksel Nielsen aflagde regnskab, der godkendtes. Kassebeholdningen var på kr. 212,24.

Alle genvalgte til bestyrelsen med akklamation og med en tak for nidkært arbejde.

★

Det vedtoges fremover at samles hvert andet år. Næste mødested bliver Horsens.

Om aftenen var der fællesspisning og kammeratligt samvær under festlige former.

Chr. Brønnum, sekretær

Kammeraternes Hjælpefond

er de raske kammeraters hilsen
til de syge.

Runde dage

Juli

K. E. Skovfoged, Brynet 1, 7100 Vejle, Neuengamme 68026, 60 år 2/7.

Kgl. kammersanger *Henry Skjær*, Pile Allé 23 A 4, 2000 København F, fylder 75 år den 5. juli. Han sad i Vestre Fængsels tyske afdeling.

Murermester *Frits Nielsen*, Chr. Wintersvej 87, 4700 Næstved, fylder 65 den 17. juli.

Knud Axelholm, Sortedam Dossering 59 st, opg. 1, 2100 København Ø, Neuengamme 50376, Husum, 80 år 20/7.

Senius H. Nielsen, Angelgade 15, 2.tv., 1765 København V., Neuengamme 60790, Alt Garge, 50 år 22/7.

Grosserer *Kaj Andersen*, Tværledet 32, 2880 Bagsværd, fylder 65 den 28. juli.

August

Georg Schlätzer, Hvedde, 6933 Kibæk, Neuengamme 68409, Dalum, 50 år 1/8.

Alfred Berthelsen, Trøjborgvej 76, 8200 Århus N., Neuengamme 50494, Porta, 60 år 10/8. Han er formand for De erhvervshæmmede i Århus.

Direktør *Jørgen Clausen*, Søsterrassen 1, 2840 Holte, fylder 50 år den 17. august.

Carl Nielsen Hopp Holm, Jernbane Allé 89, 2720 Vanløse, fylder 50 år den 18. august.

Hans Lund, Enghave plads 1, 2., 1670 København V., Neuengamme, Dreibergen, 60 år 19/8.

Josef Fuks, Randers, tidligere Sachsenhausen og Neuengamme. Kom med sygetransport til Sverige. Fylder 60 år den 20. august.

Fhv. bankdirektør *Gustav Johansen*, Teglværksvej 1, 4200 Slagelse, fylder 85 år den 24. august. I 1942 sad han først på politigården i København, derefter i enecelle i Vestre Fængsels tyske afdeling. I 1944 sad han først interneret på Byskolen i Korsør, derefter i Slagelse arrest. I Shell-huset fik han håndjern på og blev lænket til en anden fange. Han overførtes herfra til Vestre fængsels tyske afdeling.

Ove Lauersen, Dyssekilde, Gandløse, 2760 Måløv, Neuengamme 68400, 50 år 25/8.

Johan Kamp, Hyltebjerg Allé 32 B, st.tv., 2720 Vanløse, tidl. Sachsenhausen, fylder 65 år den 27. august.

September

Alfred Hansen, Bregnevej 1, 5000 Odense, tidligere Sachsenhausen 73094, fylder 70 år den 7. sept.

Arkitekt *Asger Halfdan Pagh Barfod*, Pinnehøj 22, 2960 Rungsted Kyst, fylder 60 år den 7. sept.

Assistent i Frihedsmuseet *Bo Larsen*, Florasvej 25, 2600 Glostrup, fylder 50 år den 8. sept.

Gert Blædel, Basnæs godskontor, 4230 Skælskør, Neuengamme 68397, Dalum, 60 år 27/9.

Mogens Fog 70

Mogens Fog fyldte den 9. juni 70. Mogens Fog den mangfoldige blev en myte i besættelsesårene. Senere var han en majstang, som modstandsfolk og medløberfolk dansede omkring i befrielsens sommer, medens røde bånd og skønne flag flagrede i frihedens berusende brise. Da Hitler marcherede ind i Rusland, var Fog trådt an i frihedsbevægelsen, og hans fremrangede indsats i Danmarks Frihedsråd er måske den side af hans mangfoldighed, mindeskriverne længst vil opholde sig ved.

Sine egentlige sejre har Mogens Fog vundet som videnskabsmand og læge.

Når han i årenes løb rykkede frem i den offentlige debat, blev han ofte et brændpunkt mere end et samlingspunkt. Til sine mangfoldigheder kan han nu føje værdigheden som flittigt skrivende pensionist.

TILMELDING TIL JUBILÆUMSFESTEN HOTEL SKANDINAVIA

FREDAG den 30. august 1974 kl. 18,30. Pris incl. festmiddag kr. 50,00 pr. deltager. Dans og underholdning samt mange overraskelser.

Reservér dagen!

OBS: KUN adgang mod forevisning af gyldig billet!

Billetter bestilles hos: Rud Larsen, Amagerfælledvej 95, 1, 2300 København S. Indbetaling kan ske - pr. check eller på girokonto 8 73 44.

Grundet begrænset plads KUN 2 billetter MAX pr. medlem m/gyldigt medl. kort.

Pas på de ældre i trafikken!
K.N

BRUG TANDLÆGEBISTAND
F. Løbger

HORNSVED MASKINSNEDKERI

Bygningsarbejde – inventararbejde
Specialelementer – Finér og lakcentral
Tegning og projektering
v/ EIGIL MEHR
Tlf. (03) 33 01 07 – (03) 33 11 88

Pas på de ældre i trafikken!
P.K.G.S.

J. M. BIRKING & CO.
Gummivarefabrik A/S
Kirkebjerg Allé 31 - Vanløse

SKOVBO-CENTRET
Supermarked
Tlf. (08) 441959 - 9990 Skagen

A.C. Lauritzen & Anders Næsby
Ålborg

ENGELSK BEKLÆDNINGSS
MAGASIN
Algade 31 – 4281 Gørlev

SØNDERBORG FLYTTEFORRETNING
v/ A. J. Johansen
Henrik Ipsensvej 6
Tlf. (044) 2 24 66

Lrs. Steffen Møllgaard
Skovvej 4
4291 Ruds Vedby

H. H. MOLTKE
Thurebyholm
Tureby

SV. O. NYGAARD
Varde

CAFÉ STEFANHUS

Stefansgade 22
København N
Telefon TA 4 01 22

**STØT KAMPEN FOR
KRÆFTENS BEKÆMPELSE**

**B. A.
BROVST**

VESTFYNS ELFORSYNING A/S

5610 Assens

STOP FORURENINGEN!

Lrs. A.T. 6700 ESBJERG

DAGNES GLASLAGER
v/ C. O. Hansen & Søn
Sognegårdsvej - 8700 Horsens
Tlf. (05) 622509

FOTO-MAGASINET

ADELGADE 15 . 9500 HOBRO . TLF. (08) 5213 53

Sophus E. Johnsen & Co.

Skibsprovantering
Havnegade 2 B . 8000 Aarhus C

**HOLD VORE
SMUKKE STRANDE RENE**

A.L.P. GRENÅ

STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

A. E. - Valbv

**Aktieselskabet Aalborg Portland-Cement-
Fabrik**

**BROAGER
TRÆLASTHANDEL OG TRÆVAREFABRIK A/S
6310 Broager
Tlf. (04) 44 17 34**

E. GROOT
Vognmand
Vorup - Randers

Smedemester Ivan Elbek

**HOLD NATUREN REN!
L.A. Viborg**

**Banegårdskiosk
Brønderslev**

ÅGE CORTZEN
revisor
H.C. Andersens Boulevard
1553 København V
Tlf. (01) 15 75 07

**Slagtermester
H. Hansen
Storegade 28
3740 Svaneke
Tlf. (03) 99 61 69**

Henry Skjær fylder 75

Kongelig kammersanger *Henry Skjær*, Frederiksberg, fylder den 5. juli 75 år.

Skjær startede som stud. polit. Han blev ved studiet fra 1916-19 og var ansat ved Østifternes Kreditforening.

I årene 1919-30 var han elev på Det kgl. Musikkonservatorium. Han udnævntes til kgl. kammersanger i 1947, og han har været ansat ved Det kgl. Teater indtil han gik af i 1973 p.g.a. alder efter en tjeneste på 49 år.

Henry Skjær fik sit gennembrud som Fidelio. Med vokal dygtighed og virilt betonet dramatisk fremstillingskunst har Skjær fremført en række hovedpartier. Heriblandt Rigoletto, Tonio i »Bajadserne«, Escamillo i »Carmen«, Anckerström i »Maskeballet«, Marcel i »Bohème«, Crown i »Porgy og Bess«, Cæsar i »Julius Cæsar« m. fl.

Familien Skjær boede i 1943 i Snekersten. De hjalp jøder og eftersøgte politifolk til flugt, men den 9. januar 1945 blev de stukket og alle familiens tre medlemmer sad i 5 måneder i Vestre fængsels tyske afdeling.

De var først i forhør nogle gange i Helsingør, hvorefter de overførtes til Vestre fængsel.

Da de efter befrielsen atter mødte på Det kgl., fik de en gribende velkomst.

Henry Skjær har flere gange hjulpet os med kunstnerisk bistand, ligesom han gennem en ærække sang ved Gestapofangernes højtidelighed den 9. april på Rådhuspladsen.

Johs. Fosmark

Dødsfald

Steen Hansen

Efter kortere tids forudgående sygdom er statsaut. revisor H. C. Hansen, København, afgået ved døden i sit hjem i Søllerød, fredag den 14. juni kl. 16.

Meddelelsen vil gøre et stærkt indtryk i vide kredse, men dog især i kredse, der føler et særligt tilhørsforhold til modstandsbevægelsen, for Steen - som den snævrere kreds jo gerne kaldte ham - har siden 1945 deltaget i mange initiativer til gavn for modstandsbevægelsen.

Dødsdømt to gange

Om Steen Hansens illegale arbejde kunne der skrives en hel roman. Vi har tidligere her i Pigtraad bragt et interview på fem sider, og selv har han i bogen: Danske i tyske koncentrationslejre skrevet om opholdet i det tyske tugthus i Dreibergen-Bützow.

Meget forkortet ser hans illegale data sådan ud: Arresteret den 7. dec. 1943, anklaget for spionage og sabotage. Førtes fra Vestre Fængsels tyske afdeling til tugthuset i Bützow, hvorfra han i 1945 overførtes til fængslet i Alt-Strelitz, sad i arbejdsdus fra slutningen af september, indtil han i okt. 1944 overførtes til koncentrationslejren Sachsenhausen ved Berlin. Hjemrejsen foregik over Neuen-gamme-Sverige.

Han var i forhør 52 gange. Han fik første gang dødsdom den 2. maj 1944. Den blev udsat til den 2. juli 1944, men han blev i stedet ført til Tyskland. »Dann werden Sie was erleben«, sagde Gestapo, og det slog til.

Steen Hansen har været medlem af bestyrelsen for Kammeraternes Hjælpefond siden starten for 27 år siden, og fondens kasserer omtrent lige så længe. Han gennemførte som topmand kravet til tyskerne om en bod på 16 mill. mark. I overenskomsten blev det tre gange fastslået, at der var tale om en tysk bod og altså ikke en erstatning, der kan give tyskerne saldokvittering.

Steen Hansen var æresmedlem af Buchenwald-klubben og af De Erhvervs-hæmmede. Han var dekoreret flere gange, bl.a. to gange af det danske kongehus.

Efter hans eget ønske fandt bisættelsen sted fra Trinitatis Kirke, for her på loftet havde han under besættelsen sit våbenlager.

Johs. Fosmark

Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen

bisættelsen foregik fra Trinitatis Kirke. Det var her, Steen havde haft sit våbenlager på kirkens loft.

Fremmødet var usædvanlig stort, nærmest imponerende, og der er meget sjældent set et tilsvarende opbud af pragfulde signerede kranser. Der var således signerede kranser fra Frihedsfonden, Dannevirkegruppen, Frit Danmark, Dachauklubben, Den internationale Neuen-gammeforening, Holger Danske, Buchenwaldklubben, Fangesammenslutningen, Griniklubben, Landsforeningen Gestapofangerne, De erhvervshæmmede, Frihedskampens Veteraner, Bernadottefonden Information samt Mandagsklubben.

Hertil kom et væld af meget pragtfulde kranser fra firmaer og erhvervssammenslutninger.

Kisten var smukt pyntet og bag den havde fanebærerne fra samtlige fangeforeninger taget opstilling med deres faner. Sognepræst S. C. Kemp talte smukt om Steen Hansens indsats i kampen mod tyranniet, men hans indsats strakte sig ikke blot til Danmark, men langt ud over landets grænser øvede han en indsats for at hjælpe mennesker til at komme til at leve under mere menneskeværdige kår. Det var de store perspektiver i tilværelsen, der var det afgørende for ham.

Formanden for Kammeraternes Hjælpefond, konsul Kaj. V. Dahl bragte Steen en sidste tak. Han omtalte Steens store forståelse af mennesker. Han blev et naturligt midtpunkt, når vi samledes. Der levede i ham en tro på, at der er noget godt i ethvert menneske.

Han var en mand i ordets bedste betydning. For ham var Modstandskampen en livsindsats.

Vi takker, fordi vi har haft ham i vor midte gennem de mange år.

Kisten blev båret af de allernærmeste ud til rustvognen. Selve begravelsen foregik på Søllerød kirkegård.

H.W. Liekers Eftf.
v/Banegården
6300 Gråsten
Tlf. (04) 65 14 39

Villy Fabriciusens
Slagterforretning
Hjallesegade 5
5000 Odense

K. FRIIS & E. MOLTKE-NIELSEN
Aarhus

FISKEEKSPORT
C. Jacob Knudsen & Co.
9900 Frederikshavn

Hjulfabrikken "HAMI"
Sortevej 17
8381 Mundelstrup
Tlf. (06) 241177.

Lauré STRIKVAREFABRIK

Frederik Laursen

Tjelevej 36
Tørring pr. 7400 Herning
(07) 12 51 09

HENRY PETERSEN
Holbæk
Tlf. (03) 43 16 73

AARHUS SDR.GADE 53 TLF. 122422 (06)
KØBENHAVN NYGADE 2 TLF. 136165 (01)
LYNGBY STORCENTER TLF. 887272 (01)
BIRKERØD HOVEDGADEN 40 TLF. 812565 (01)

KAUFMANN

D. A. S. F.
Skaalen

ALFRED NEJSUM
Aut. VW-forhandler
Øster-Vraa

Næstved Ostehus
Ramsherred 5
4700 Næstved

O. KRAG-HANSEN
Tømrermester
Blykøbbevej 55
Rønne - Tlf. (03) 95 33 05

ADOLF J. WOLF
Indehaver: Snedkermester
Svend A. Wolf
6400 Sønderborg - Tlf. (04) 422237

HAKON HANSEN
Clarasvej 14 - Glostrup
Tlf. (01) 96 13 24
Anlægsgartnermester

Kjellerup Karosserifabrik
Søndergade 131 - 8620 Kjellerup
Tlf. (06) 881133

Sydsjællandske Råstofkompagni
Smedevænget
4700 Næstved

ALEX TRANSPORT
v/JOHS.GLITZKY
KRONPRINSSEGADE 64
1306 KØBENHAVN K.
TLF.(01)147098 TLF.(01)149138

Damkjærs Bageri
Tarphagevej 50
6700 Esbjerg

Vilhelm la Cour

Dr. phil. Vilhelm la Cour er død. Han blev 90 år.

Hele la Cours virksomhed var præget af både hans danske og franske arv.

Mange husker måske bedst la Cour fra besættelsesårene og årene derefter. la Cour talte tyskerne stærkt imod og måtte bøde med sin frihed. Men alle årene var han, som da han ganske ung i Skibelund Krat råbte fy til Bjørnesterne Bjørnson, der talte for dansk-tysk forståelse hen over hovedet på de danske sønderjyder, og som den, der aldrig gav op for nogen, kendte mange ham bl. a. fra hans tidskrift Grænsevagten, som han redigerede mere end et halvt århundrede.

Vilhelm la Cour var højt hædret for både sin videnskabelige og sin folkeligt-politiske virksomhed. Han var æresmedlem af Grænseforeningen og Kommandør af 1. ste grad.

Jacob Brandt

Skræddermester Jacob Brandt er død, 65 år. Jacob Brandt er født i Sverige, men kom som barn til Danmark, og i 1939 etablerede han sin egen virksomhed i København. I 1943 blev han sammen med sin søn deporteret til KZ-lejren i Theresienstadt og gjorde sig her kendt for sin store hjælpsomhed overfor sine lidelsesfæller. Jacob Brandt var formand for foreningen af KZ-fanger fra Theresienstadt og blandt andet medlem af Mosaik Troessamfundets delegeretforsamling.

Jacob Brandt var i en årrække medlem af bestyrelsen for Kammeraternes Hjelpefond.

Rütting samlede her en ungdomskreds, som han kaldte ledvogterne. Programmet for kredsen var diskussioner om alle mulige aktuelle emner. Kredsen var ret international, og medlemskredsen fornyedes ved at en af de »gamle« bragte en ny med.

Han var selv et strålende midtpunkt, altid veloplagt til en dialog på et internationalt, gerne religiøst-etisk plan.

Hans sidste bog handler om Indien, som han gennemlevede i sit folkevoagnsrugbrød.

Hans artikler i vort blad Pigtraad var altid velskrevne. De var meget læste og højt værdsatte.

F-k

400 børn brændt levende

Det skete i Auschwitz

I Frankfurt am Main begyndte i december 1973 den 5. Auschwitz-proces. I retssagen skal det fastslås, hvorvidt den tekniske tegner, Willi Sawatzki fra Hamborg, der var SS-Oberscharführer under den sidste krig, var medvirkende til, at 400 ungarske børn i foråret 1944 blev brændt levende i Auschwitz-krematorium IV's forbrændingsgrube.

Efter tidligere fangers udsagn, blandt disse tidligere lagerschreiber Hermann Langbein's fra Wien, blev 400 børn »ganske simpelt brændt«, fordi SS'erne ville »spare gas«. Der var indtrådt en indskrænkning i leveringen af den berygtede giftgas Zyklon B, hvormed millioner af mennesker er blevet ombragt.

Da børnetransporten ankom til Birkenau, blev den, ifølge anklagen under medvirken af Sawatzki, på lastbiler bragt direkte til forbrændingsgruben, hvor illden allerede flammede.

Efter vidneudsagn »bakkede bilerne til gruberanden«. Chaufførerne brugte kippeanordningerne, således at den levende fragt rutschede ned i flammerne. Selv på afstand kunne fanger høre deres forfærdelige skrig.

Et vidne så, hvorledes »levende ildkugler« forsøgte at krybe op af gruben. »SS-folkene lod dem komme op til randen og stødte de brændende børn tilbage i flammerne«, siger et andet vidne. Sawatzki skal da have været ved gruben. »I dagevis stank der i lejren af brændt menneskekød«, hedder det videre i vidneudsagnet. (»Der Appell«)

Redaktør Hans Rütting

Redaktør Hans Rüttings død blev lige så dramatisk som hele hans liv havde været. En mand faldt om på Søborg Hovedgade, og han blev bragt til amtssygehuset i Gentofte, hvor han blev identificeret som den 69-årige tyskfødte journalist - men nu dansk statsborger, Hans Rütting.

Da han som tysk journalist under nazismen udtrykte meninger, som ikke faldt i Hitlers smag, måtte han flygte til Danmark.

Han slog sig ned i Svendborg, men da tyskerne besatte Danmark, blev han anholdt og bragt i fængsel.

Herfra lykkedes det ham at flygte. Han blev dog fanget og endte i det berygtede fængsel Plötzensee, hvor det dog lykkedes ham at overleve.

Efter krigen slog han sig ned i Danmark, hvor han ernærede sig som korrespondent til mange udenlandske blade, men han var også en flittig skribent til »Weekendavisen«. Danske radiolyttere har også hørt om Hans Rütting, idet han i flere udsendelser fortalte erindringer om Berlin.

Hans kendskab og kærlighed til Danmark og dansk kultur var større end de fleste »fødte« danskere.

For en del år siden købte han en villa på Vangedevej. Den havde tilhørt en kunstner, og her lå det gamle ledvogterhus.

Scharnweber

Fhv. bogbindermester og lotterikollektør Emil Scharnweber, hvilehjemmet, Gistrup ved Aalborg, 78 år. Han var en dygtig og anset håndværkermester i Nyborg og var her med til opbygning af modstandsbevægelsen i nær kontakt med bl.a. Frode Jakobsen. Han var aktiv både i våbenmodtagelse, sabotagegrupper og i transporterne til Sverige. Han blev anholdt af Gestapo i maj 1944 og udsat for tortur på Husmandsskolen i Odense, inden han via Vestre Fængsel, Horserød og Frøslev i oktober kom til Neuengamme KZ-lejr. Scharnweber kom hjem med Bernadottes hvide busser, men så syg og afkræftet, at han ikke kunne genoptage sit håndværk. I nogle år var han lotterikollektør i Aalborg, bosatte sig senere i Blokhus og derefter i Sæby, indtil han i fjor tog ophold på hvilehjemmet i Gistrup.